

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЧННЦБ ЗУНУ

Надія КУЛЬЧИЦЬКА

28 08 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

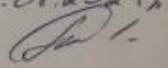

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 07 Управління та адміністрування
спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
освітньо-професійна програма – «Фінанси, банківська справа та страхування»

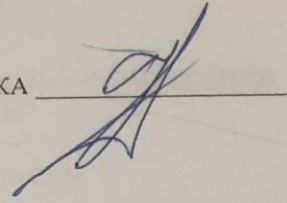
кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	2	4	32	14	3	6	95	150	4
Заочна	2	3,4	8	4	-	-	138	150	4

30.08.2024

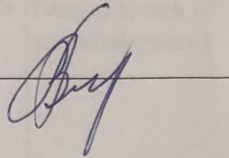
Чортків – ЗУНУ
2024

Робочу програму склала к.е.н., доцент Інеса ВЕРБИЦЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін (протокол № 1 від 28.08.2024 р.)

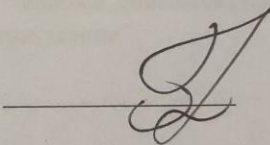
Завідувач кафедри

Людмила ДЕРМАНСЬКА

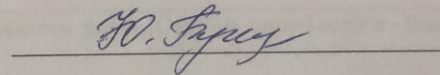
Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», протокол № 1 від 30.08.24р.

Керівник групи
забезпечення спеціальності

Ольга КИРИЛЕНКО

Гарант ОПП

Юлія БУГЕЛЬ

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ”**

I. Опис дисципліни “Фінанси підприємств”

Дисципліна - „Фінанси підприємств”	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS-5	Галузь знань - 07 Управління та адміністрування	Статус дисципліни: Дисципліна циклу за вибором навчального закладу Мова викладання- українська
Кількість залікових модулів - 3	Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	Рік підготовки – Денна - 2 Заочна - 2 Семестр – Денна – 4 Заочна – 4; 5
Кількість змістовних модулів – 2	Освітньо-професійна програма – “Фінанси, банківська справа та страхування”	Лекції: Денна форма – 32 год. Заочна форма – 8 год. Практичні заняття: Денна форма – 14 год. Заочна форма – 4 год.
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти - бакалавр	Самостійна робота: Денна – 95 год., Заочна – 138 год. Тренінг – 6 год. Індивідуальна робота: 3
Тижневих годин: Денна форма навчання – 10 год., Аудиторних годин: 3 год.		Вид підсумкового контролю - залік

2.1. МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни "Фінанси підприємств" є вивчення сукупності фінансових відносин як специфічної форми суспільних відносин, підсистеми економічного базису, а також отримання студентами базових знань з питань теорії та практики фінансових відносин суб'єктів господарювання. Дисципліна передбачає вивчення студентами системи фінансово-кредитних відносин у взаємозв'язку з економічним механізмом функціонування виробництва в ринкових умовах.

Предмет дисципліни «Фінанси підприємств» - система фінансово-економічних відносин, які виникають у процесі поточної та інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва: фінансові відносини, що виникають між юридичними особами та державою, кредитнофінансовими інститутами фізичними особами та іншими суб'єктами господарювання

2.2. ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ:

- засвоїти теоретичні основи сутності та функціонального призначення фінансів підприємств;
- розуміти економічний зміст фінансових ресурсів підприємств, знати методи та джерела їх формування;
- засвоїти основи організації фінансових відносин між підприємствами та їх засновниками, державою, банками, страховими компаніями, іншими суб'єктами господарювання, а також між структурними підрозділами підприємства;
- вивчити систему оподаткування підприємств та розуміти її вплив на фінансову діяльність суб'єктів господарювання – юридичних осіб;
- оволодіти знаннями щодо порядку здійснення фінансової санації та фінансових аспектів банкрутства підприємств;
- набути навичок практичної фінансової роботи на підприємстві за такими напрямками: фінансове прогнозування і поточне планування, поточна і оперативна фінансова робота, аналіз і контроль за виробничо-господарською та фінансовою діяльністю.

3. Зміст дисципліни «Фінанси підприємств»

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади фінансів підприємств, зміст фінансової діяльності та організація фінансової роботи на підприємстві.

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСІВ ПІДПРИЄМСТВ.

Поняття і сутність фінансів підприємств. Функції фінансів як внутрішня властивість і форма прояву їх сутності. Фінанси підприємств в умовах формування ринкової економіки.

Сфери фінансових відносин підприємств. Фінансові відносини між структурними підрозділами підприємств, між підприємствами та суб'єктами господарювання, з державою, з банками, зі страховими компаніями.

Грошові доходи, фонди грошових коштів, фінансові ресурси підприємств. Методи і способи формування фінансових ресурсів. Джерела формування фінансових ресурсів: внутрішні і зовнішні. Власні, позичені і залучені кошти. Державне регулювання формування фінансових ресурсів підприємств.

Основні принципи організації фінансів підприємств: фінансова незалежність; відповідальність за результати діяльності; комерційний розрахунок (самоокупність, самофінансування); формування фінансових резервів, розмежування коштів на власні й позичені.

Особливості організації фінансів підприємств в залежності від форми власності, галузі економіки, організації бізнесу, сфери діяльності.

Фінансова діяльність підприємства. Зміст, завдання й організація фінансової роботи на підприємствах. Організація управління фінансовими ресурсами підприємства.

Література: 2, 3, 4, 6, 12, 16, 19, 25.

Тема 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ГРОШОВИХ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВ.

Сутність і значення грошових розрахунків в діяльності підприємств, принципи їх організації.

Порядок відкриття підприємствами рахунків у банківських установах. Види рахунків.

Форми безготівкових розрахунків. Розрахунки платіжними дорученнями, платіжними вимогами-дорученнями, платіжними вимогами, акредитивами, чеками, векселями.

Розрахунки при наданні факторингових послуг підприємствам, вимоги до їх проведення і сфера використання.

Готівкові розрахунки на підприємствах і сфера їх застосування. Організація готівкових розрахунків.

Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст і значення для забезпечення господарської діяльності. Порядок пред'явлення претензій за розрахунками. Фінансові і адміністративні санкції в системі грошових розрахунків і платежів.

Література: 12, 18, 19.

Тема 3. ГРОШОВІ НАДХОДЖЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ.

Економічна характеристика, склад і класифікація грошових надходжень підприємств.

Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг) як основне джерело грошових надходжень на підприємстві. Фактори, які впливають на обсяг виручки. Визначення моменту реалізації: касовий метод та метод нарахувань, їх зв'язок та відмінність від способів визначення факту реалізації при оподаткуванні. Специфіка формування виручки від реалізації на підприємствах окремих галузей економіки.

Методи планування виручки від реалізації продукції: прямий, укрупнений та комбінований, особливості їх використання.

Ціноутворення на підприємстві. Класифікація цін. Склад і структура цін.

Грошові надходження від іншої операційної діяльності, їх склад. Надходження від фінансової, інвестиційної діяльності та від іншої звичайної діяльності, приклади їх розрахунків.

Розподіл виручки і формування грошових ресурсів підприємств. Оперативний контроль на підприємстві за надходженням виручки від реалізації продукції (робіт, послуг).

Література: 4, 10, 12, 13, 25.

Тема 4. ФОРМУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ ПРИБУТКУ.

Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства: економічна сутність, функції, його склад і структура.

Валовий прибуток підприємства (прибуток від реалізації продукції), порядок його визначення. Фактори, які впливають на формування прибутку від реалізації. Собівартість реалізованої продукції та її ціна, їх вплив на розмір валового прибутку. Методи планування прибутку від реалізації продукції.

Операційний прибуток підприємства: алгоритм обчислення, складники. Адміністративні витрати та витрати на збут, їх формування. Прибуток від іншої операційної діяльності. Прибуток від фінансових операцій.

Визначення прибутку до оподаткування.

Розподіл прибутку між державою та господарюючими суб'єктами. Формування чистого прибутку підприємств і його використання: на створення резервного фонду, на виплату дивідендів, на поповнення статутного фонду. Нерозподілений прибуток підприємства.

Література: 15, 19, 20, 22.

Тема 5. ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.

Система оподаткування підприємств, її призначення. Види податків, що сплачують підприємства і джерела їх сплати. Механізм і напрямки впливу оподаткування на фінансово-господарську діяльність підприємств.

Непрямі податки та їх вплив на фінансово-господарську діяльність господарюючих суб'єктів. Акцизний податок: характеристика основних елементів. ПДВ: платники податку; об'єкти оподаткування; порядок визначення оподаткованого обороту; пільги; порядок відшкодування сум перевищення податкового кредиту над податковими зобов'язаннями. Мито і митні платежі.

Прямі податки, що їх сплачують підприємства. Податок на прибуток підприємств. Порядок визначення оподаткованого прибутку. Вплив оподаткування прибутку на фінансово-господарську та інвестиційну діяльність підприємств.

Місцеві податки і збори, які сплачують підприємства (єдиний податок, податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, збір за місця для паркування транспортних засобів, збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності, туристичний збір). Плата за землю (земельний податок, орендна плата). Інші податки і збори, які сплачуються підприємствами (збір за першу реєстрацію транспортного засобу, екологічний податок, плата за користування надрами, збір за спеціальне використання води тощо).

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Спеціальні податкові режими для юридичних осіб. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва – юридичних осіб (єдиний податок). Особливості оподаткування суб'єктів господарювання в окремих сферах діяльності.

Література: 2, 6, 7, 12, 13, 21.

Змістовий модуль 2. Капітал підприємства та джерела його формування. Оцінка фінансового стану та фінансове планування на підприємстві.

Тема 6. ОБОРОТНІ АКТИВИ (КОШТИ).

Сутність оборотних активів та їх організація. Склад, розміщення і джерела формування оборотних коштів. Власні, залучені і позичені оборотні кошти.

Необхідність і методи визначення потреби в оборотних коштах. Метод прямого розрахунку і сфера його застосування. Нормування оборотних коштів: поняття норм і нормативів. Обчислення потреби в оборотних коштах у виробничих запасах сировини та матеріалів. Нормування оборотних коштів в незавершеному виробництві, в запасах готової продукції на складі, у витратах майбутніх періодів, малоцінних та швидкозношуваних предметів та в інших елементах. Поняття сукупного нормативу, визначення понаднормативних залишків та незаповнення нормативу. Економічний метод визначення потреби в оборотних коштах.

Планування і фінансування приросту нормативу власних оборотних коштів. Основні джерела приросту власних оборотних коштів.

Показники стану і ефективності використання оборотних коштів. Контроль за раціональним використанням оборотних коштів.

Література: 12, 13, 19, 21, 24.

Тема 7. КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.

Необхідність збалансування матеріальних і фінансових ресурсів підприємств – основа залучення кредитів.

Форми кредитів, які використовуються в господарській діяльності підприємств: банківський, комерційний, лізинговий, іпотечний, бланковий, державний. Класифікація банківських кредитів: за строками користування, за забезпеченням, за ступенем ризику, за методами надання, за строком погашення. Визначення потреби підприємства в кредитних ресурсах. Зміст та порядок укладання кредитного договору, відповідальність сторін за виконання його умов. Принципи кредитування.

Способи отримання кредитів. Оцінка кредитоспроможності підприємства. Методи забезпечення повернення кредитів. Порядок погашення кредиту. Позичковий процент: методика обчислення, джерела сплати та його вплив на фінансово-господарську діяльність.

Товарний (комерційний) кредит, умови його отримання підприємствами, та погашення. Лізингове кредитування підприємств. Особливості одержання та повернення державного кредиту.

Література: 6, 7, 12, 13, 19, 21.

Тема 8. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.

Суть, склад і структура основних засобів підприємств, види їх вартісної оцінки (первісна, залишкова, справедлива, відновлювальна, ліквідаційна).

Просте і розширене відтворення основних засобів, джерела відтворення. Знос і амортизація основних засобів. Фізичний і моральний знос. Амортизація основних засобів як основне джерело їх відтворення. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань, які використовуються в Україні: відповідно до Податкового кодексу України та Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: прямолінійний метод, метод зменшення залишкової вартості, метод прискороного зменшення залишкової вартості, кумулятивний і виробничий методи. Амортизаційна політика підприємства.

Капітальні вкладення як важливий спосіб відтворення основних засобів, їх склад. Джерела фінансування капітальних вкладень. Власні фінансові ресурси підприємств: амортизаційні відрахування, чистий прибуток, джерела фінансування, які виникають при господарському способі здійснення капіталовкладень. Залучення коштів від інших господарюючих суб'єктів: продаж акцій, пайові внески. Кредитування відтворення основних засобів. Державне фінансування капітальних вкладень. Ремонт основних засобів і його фінансове забезпечення.

Показники стану і ефективності використання основних засобів: фондвіддача, фондоємність, фондоозброєність, коефіцієнт зносу тощо.

Література: 6, 7, 12, 13, 15, 22.

Тема 9. ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ.

Фінансовий стан підприємства: суть, необхідність і значення його оцінки. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства: фінансова звітність та інші джерела інформації, які використовуються для цих цілей. Показники фінансового стану підприємства.

Суть ліквідності підприємства. Фактори, що впливають на стан ліквідності підприємства. Показники ліквідності і методика їх визначення. Оцінка показників ліквідності.

Поняття платоспроможності підприємства, фактори, що впливають на неї. Показники платоспроможності і методика їх обчислення. Оцінка показників платоспроможності.

Фінансова стійкість підприємства. Система показників, що характеризують фінансову стійкість підприємства, методика їх розрахунку та оцінки. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства. Прогнозування змін фінансового стану підприємства.

Література: 7, 9, 10, 14, 16, 17, 18, 21, 22.

Тема 10. ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ.

Фінансова стратегія підприємств. Фінансове планування як процес визначення потреби підприємства у фінансових ресурсах. Зміст і завдання фінансового планування на мікрорівні.

Методи фінансового планування: балансовий, програмно-цільовий, нормативний та метод коефіцієнтів (екстраполяції).

Інформаційне забезпечення фінансового планування. Аналіз фінансових показників звітного періоду. Показники фінансово-господарської діяльності планового періоду як вихідна база для фінансового планування.

Фінансовий план як невід'ємна складова бізнес-плану. Зміст та структура поточного фінансового плану підприємства (балансу доходів та видатків).

Розрахунок показників доходної і видаткової частини фінансового плану. Виконання фінансового плану. Порядок складання перевіркової таблиці до фінансового плану.

Оперативне фінансове планування: зміст і призначення. Характеристика розділів і статей платіжного календаря.

Бюджетування як форма фінансового планування на підприємстві.

Література: 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19.

Тема 11. ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ САНАЦІЇ ТА БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ.

Фінансова санація на підприємстві: причини та необхідність проведення, економічний зміст та класична модель здійснення. Санаційний аудит. Розробка плану санації.

Внутрішньогосподарський механізм фінансової стабілізації. Мобілізація внутрішніх фінансових джерел санації.

Санація шляхом реорганізації (реструктуризації) підприємства. Роль приватизації в забезпеченні санаційних процесів суб'єктів підприємництва – юридичних осіб. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні підприємстваборжника. Фінансова участь персоналу в санації підприємства. Державна фінансова підтримка санації підприємств.

Реалізація плану фінансової санації підприємства як завершений етап санаційного процесу.

Банкрутство підприємства: суть, причини виникнення і процедура встановлення. Оцінка внутрішніх і зовнішніх факторів фінансової неспроможності підприємств. Порядок оголошення підприємства банкрутом. Методики діагностики (прогнозування) ймовірності банкрутства.

Література: 1, 3, 6, 7, 10, 16, 24.

**4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ
“Фінанси підприємств”**

(денна форма)

Назва теми	Кількість годин					
	Лекції ї	Практ. заняття	Самост. робота	Інд. робота	Тренінг	Контр. заходи
Змістовий модуль 1. Поняття й сутність фінансів підприємств, організація фінансової діяльності та фінансової роботи на підприємстві						
Тема 1. Теоретичні основи фінансів підприємств	2	1	8	1	3	Поточне опитування, тестування
Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств	2	1	9			Поточне опитування, тестування
Тема 3. Грошові надходження підприємств	4	2	8			Поточне опитування, тестування, задачі
Тема 4. Формування та розподіл прибутку	4	1	9			Поточне опитування, тестування, задачі
Тема 5. Оподаткування підприємств	2	1	9			Поточне опитування, тестування
Змістовий модуль 2. Капітал підприємства та джерела його формування. Оцінка фінансового стану підприємства						
Тема 6. Оборотні активи (кошти)	4	1	9	2	3	Поточне опитування, задачі
Тема 7. Кредитування підприємств	2	1	9			Поточне опитування, тестування
Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	2	2	8			Поточне опитування, задачі
Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств	4	1	9			Поточне опитування, тестування
Тема 10. Фінансове планування на підприємствах	2	1	8			Поточне опитування, тестування

Тема 11. Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємств	4	2	9			Заліковий модуль 1-11
Разом	32	14	95	3	6	іспит

(заочна форма)

Назва теми	Кількість годин			
	Лекції	Практ. заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Поняття й сутність фінансів підприємств, організація фінансової діяльності та фінансової роботи на підприємстві				
Тема 1. Теоретичні основи фінансів підприємств	1	2	12	Поточне опитування, тестові завдання, задачі
Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств	1		12	
Тема 3. Грошові надходження підприємств	1		12	
Тема 4. Формування та розподіл прибутку	1		14	
Тема 5. Оподаткування підприємств	-		-	
Змістовий модуль 2. Капітал підприємства та джерела його формування. Оцінка фінансового стану підприємства				
Тема 6. Оборотні активи (кошти)	1	2	12	Поточне опитування, тестові завдання задачі
Тема 7. Кредитування підприємств	1		12	
Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	1		12	
Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств	1		14	
Тема 10. Фінансове планування на підприємствах	-		12	
Тема 11. Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємств	-		14	
Разом	8	4	138	іспит

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття № 1

Тема: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСІВ ПІДПРИЄМСТВ. ОРГАНІЗАЦІЯ ГРОШОВИХ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВ

Мета: розкрити сутність фінансів підприємств, їхнє місце у фінансовій системі; з'ясувати склад фінансових ресурсів, необхідних підприємству для фінансування виробничого процесу; розкрити зміст та завдання фінансової діяльності підприємства; знати особливості організації грошових розрахунків підприємств; давати характеристику сутності та порядку проведення готівкових і безготівкових розрахунків підприємства; розуміти значення розрахунково-платіжної дисципліни для підприємства.

Питання для обговорення:

1. Сутність, значення та функціональне призначення фінансів підприємств.
2. Сфери фінансових відносин підприємств, їх характеристика.
3. Фінансові ресурси підприємств: склад і характеристика.
4. Основні принципи організації фінансів підприємств.
5. Фінансова діяльність підприємства: зміст і основні завдання. Напрямки організації фінансової роботи на підприємстві.
6. Грошові розрахунки на підприємстві: сутність і принципи організації.
7. Види банківських рахунків, порядок їх відкриття та використання коштів на рахунках підприємства.
8. Форми безготівкових розрахунків у господарському обороті. Характеристика основних розрахункових документів.
9. Готівкові розрахунки на підприємствах.
10. Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст і значення для забезпечення господарської діяльності.
11. Дискусійне обговорення питань щодо необхідності здійснення фінансової роботи на підприємствах за умов воєнного стану, а також впливу стану платіжно-розрахункової дисципліни на фінансове становище суб'єкта господарювання; розв'язування тестових завдань

Література: 2, 3, 4, 6, 8, 12, 16, 18, 19, 20, 25.

Практичне заняття № 2

Тема: ГРОШОВІ НАДХОДЖЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Мета: розкрити сутність грошових надходжень підприємств, їхню класифікації; набути навичок з проведення розрахунків доходів від основної діяльності підприємства та інших видів його діяльності.

Питання для обговорення:

1. Склад, класифікація і характеристика грошових надходжень підприємства.
2. Доходи (виручка) від реалізації продукції (робіт, послуг), методи планування і контроль за її надходженням.
3. Доходи від операційної, фінансової, інвестиційної та іншої звичайної діяльності.
4. Система ціноутворення на підприємстві. Види, склад і структура цін.
5. Розподіл виручки і формування грошових ресурсів підприємств (валового і чистого доходу).
6. Дискусійне обговорення питання щодо ефективного розподілу грошових ресурсів підприємства та доцільності здійснення інвестиційної та фінансової діяльності суб'єктами господарської діяльності; розв'язування практичних завдань щодо визначення показників валового та чистого доходу; вирішення тестових завдань

Література: 4, 10, 12, 13, 25.

Практичне заняття № 3

Тема: ФОРМУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ ПРИБУТКУ. ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Мета: розкрити сутність прибутку підприємства та процесів його розподілу; набути навичок з обчислення планової суми прибутку від основної діяльності підприємства; вміти розраховувати показники рентабельності діяльності підприємства та давати оцінку її кінцевим фінансовим результатам; вміти самостійно давати оцінку податковій системі України; навчитися обчислювати суму податків і зборів, які сплачує підприємство за результатами своєї діяльності.

Питання для обговорення:

1. Зміст прибутку підприємства, його функції, порядок формування та показники вимірювання.
2. Прибуток від реалізації продукції (валовий прибуток) та фактори, які впливають на нього.

3. Методи планування прибутку від реалізації продукції.
4. Операційний прибуток та алгоритм його розрахунку. Формування прибутку до оподаткування.
5. Розподіл та використання прибутку на підприємстві.
6. Загальна характеристика системи оподаткування підприємств в Україні.
7. Непрямі податки та їх вплив на фінансово-господарську діяльність підприємств.
8. Механізм оподаткування прибутку підприємств.
9. Місцеві податки і збори, які сплачують підприємства.
10. Інші податки і збори, які сплачуються підприємствами (плата за землю, збір за першу реєстрацію транспортного засобу, екологічний податок, плата за користування надрами, збір за спеціальне використання води тощо).
11. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
12. Спеціальні податкові режими для юридичних осіб.
13. Дискусійне обговорення питання щодо необхідності управління формування прибутку на підприємстві, розв'язування практичних завдань щодо визначення показників прибутковості підприємства, розрахунок рентабельності; щодо тенденцій розвитку та проблемних аспектів оподаткування підприємств за умов воєнного стану, розв'язування практичних завдань щодо розрахунку непрямих та прямих податків; розв'язування тестових завдань

Література: 1, 2, 6, 7, 12, 13, 15, 19, 20, 21, 22.

Практичне заняття № 4

Тема: ОБОРОТНІ АКТИВИ (КОШТИ). КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.

Мета: розкрити сутність, склад і структуру оборотних коштів підприємства; з'ясувати окремі аспекти фінансування оборотних активів підприємства; вміти визначати потребу та показники ефективності використання оборотних коштів підприємства; вивчити особливості проведення кредитування діяльності підприємства; вміти розраховувати потребу підприємства в кредитних ресурсах та обирати оптимальну форму

Питання для обговорення:

1. Економічна сутність, склад і структура оборотних коштів підприємства.
2. Нормування оборотних коштів прямим методом:
  - а) нормування оборотних коштів у виробничих запасах;
  - б) нормування оборотних коштів у запасах незавершеного виробництва;
  - в) нормування оборотних коштів у запасах готової продукції.
3. Економічний метод нормування оборотних коштів.
4. Джерела формування оборотних коштів на підприємстві.
5. Показники стану та ефективності використання оборотних коштів.
6. Класифікація кредитів, які використовуються в господарській діяльності підприємств.
7. Банківське кредитування підприємств:
  - а) загальна характеристика банківських кредитів;
  - б) порядок отримання банківського кредиту;
  - в) умови погашення та сплата відсотків за банківський кредит.
8. Комерційний (товарний) кредит, умови його застосування підприємствами.
9. Фінансовий лізинг як особливий кредитний інструмент.
10. Державний кредит: умови отримання та порядок погашення.
11. Дискусійне обговорення питання щодо напрямів удосконалення процесу управління оборотними коштами підприємств, факторного аналізу ефективності використання оборотних коштів суб'єктами господарювання; щодо організації фінансування та кредитування підприємств та шляхи її удосконалення; проблеми кредитування аграрного сектору України в умовах війни; вирішення тестових завдань та практичних завдань щодо нормування оборотних коштів прямим та економічним методом

Література: 6, 7, 12, 13, 19, 21, 24.

Практичне заняття № 5

Тема: ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Мета: розкрити економічний та матеріально-речовий зміст основних засобів підприємства; з'ясувати окремі аспекти відтворення основних засобів підприємства; навчитися визначати показники стану і ефективності використання основних засобів підприємства.

Питання для обговорення:

1. Економічний та матеріально-речовий зміст основних засобів, їх структура, класифікація, відтворення.
2. Основні засоби підприємства: види вартісної оцінки та порядок переоцінки.
3. Показники стану і ефективності використання основних засобів.
4. Фізичний та моральний знос. Амортизація основних засобів.
5. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань.
6. Капітальні вкладення: суть і джерела фінансування. Поточний і капітальний ремонт основних засобів.
7. Дискусійне обговорення питання щодо підвищення ефективності відтворення та використання основних засобів підприємств, роль амортизації у процесі відтворення основних фондів, розв'язування практичних завдань щодо використання різних методів нарахування амортизації, вирішення тестових завдань

Література: 6, 7, 12, 13, 15, 22.

Практичне заняття № 6

Тема: ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ. ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Мета: розкрити зміст й основні методи та прийоми фінансового аналізу; оволодіти методами оцінювання фінансового стану підприємства; вміти давати об'єктивну оцінку реальному фінансовому стану досліджуваного підприємства; розкрити зміст фінансового планування на підприємствах; набути навичок проведення розрахунків із застосуванням наукових методів фінансового планування, навчитися розробляти фінансові плани підприємства.

Питання для обговорення:

1. Необхідність та значення оцінки фінансового стану підприємства.
2. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства.
3. Фінансовий аналіз діяльності підприємства та його завдання.
4. Основні показники фінансового стану підприємства.
5. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів.
6. Фінансова стратегія підприємства.
7. Зміст, завдання та методи фінансового планування на підприємстві.
8. Поняття поточного фінансового плану, порядок його складання.
9. Зміст і значення оперативного фінансового планування.
10. Бюджетування як форма фінансового планування на підприємстві.
11. Дискусійне обговорення питань щодо визначення проблем управління дебіторською заборгованістю підприємства в умовах фінансово-економічної кризи, формування системи антикризового моніторингу фінансово-господарського стану підприємства; щодо особливостей фінансового планування в умовах кризи, практичне завдання щодо розробки фінансового плану суб'єкта господарювання, складання платіжного календаря

Література: 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22.

Практичне заняття № 7

Тема: ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ САНАЦІЇ ТА БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ

Мета: набуття навичок з оцінки потенційної загрози банкрутства підприємства та пошуку основних джерел фінансування санаційних заходів; навчитися розробляти заходи фінансової санації підприємства.

Питання для обговорення:

1. Фінансова криза на підприємстві та причини її виникнення.
2. Фінансова санація підприємства: економічний зміст та порядок проведення.
3. Фінансові джерела санації підприємства: а) внутрішні; б) зовнішні;
4. Санація шляхом реструктуризації (реорганізації) підприємств.
5. Фінансові аспекти банкрутства підприємства.
7. Дискусійне обговорення питання щодо визначення санації як стратегічного інструменту антикризового корпоративного управління, диверсифікація фінансових джерел санації підприємств, розв'язування тестових та кейсових завдань

Література: 1, 3, 6, 7, 10, 16, 24.

6. ТРЕНІНГ

Проведення тренінгу дозволяє:

- забезпечити засвоєння теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення дисципліни «Фінанси підприємств»;
- розвинути у студентів навички пропонування обґрунтованих рішень, використання теоретичних знань для розв'язання практичних завдань та змістовного інтерпретування отриманих результатів.

Мета тренінгу з дисципліни «Фінанси підприємств» полягає в наступному:

- засвоєння теоретичних основ фінансів підприємств, організації фінансових відносин між підрозділами підприємств, державою, банками, страховими компаніями та іншими суб'єктами господарювання;
- оволодіння навчачи здійснення аналізу нормативно-правового забезпечення та практичного використання чинного законодавства України, інструктивного матеріалу, безпосередньо пов'язаного з підприємницькою діяльністю;
- практичне застосування методів формування власного та позичкового капіталу суб'єктів господарювання реального сектору економіки;
- аналіз показників фінансового стану підприємства (установи, організації),
- оволодіння методами оцінки фінансового стану підприємств;
- засвоєння методики та техніки виконання розрахунків фінансових показників, умов використання окремих аналітичних методів для всебічного аналізу соціально-економічних процесів;
- складання поточні та оперативні фінансові плани (бюджетування).

Порядок проведення тренінгу

1. **Вступна частина.** Ознайомлення студентів з метою тренінгу, його завданнями, процедурою проведення, очікуваними результатами.
2. **Організаційна частина.** Створення робочого настрою у колективі студентів, визначення правил проведення розрахункового завдання.
3. **Практична частина.** Вирішення розрахункового завдання щодо визначення показників прибутковості підприємства (валового прибутку, фінансового результату від операційної діяльності, фінансового результату до оподаткування та чистого прибутку). Студент самостійно обирає один із запропонованих варіантів.
4. **Підведення підсумків.** Обговорення результатів виконання розрахункового завдання, обмін думками щодо оцінки показників прибутковості підприємства та зазначення власних зауважень і рекомендацій щодо шляхів підвищення прибутковості конкретного підприємства, підведення підсумків.

Оцінювання – здійснюється шляхом вирішення розрахункового завдання макс. 100 балів

Розрахункове завдання

1. Визначити валовий прибуток, фінансовий результат від операційної діяльності, фінансовий результат до оподаткування та чистий прибуток підприємства. Студент самостійно обирає один із запропонованих чотирьох варіантів.

2. Оформити висновок із зазначенням власних зауважень і рекомендацій.

Таблиця 3 Показники господарської діяльності підприємства за звітний період в тис. грн..

	Показники	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3	Варіант 4
1	Підприємство реалізувало продукцію власного виробництва (з ПДВ)	7500	6900	8200	4800
2.	Фактична собівартість продукції	2600	2400	2600	1200
3.	Сума нерозподілених постійних загально-виробничих витрат (в % до фактичної виробничої собівартості)	9	-	14	10
4.	Надано послуг за звітний період (з ПДВ)	180	300	-	100
5.	Собівартість наданих послуг	75	120	-	60
6.	Реалізовано виробничих запасів	-	3500	1600	450
7.	Собівартість реалізованих виробничих запасів	-	2700	1050	290
8.	Списано кредиторську заборгованість, строк позовної давності якої минув	3	-	5	13
9.	Дохід від операційної курсової різниці	220	14	15	-
10.	Прибуток від операційної оренди необоротних активів:	?	?	?	?
	Дохід від оренди	25	98	69	54
	Амортизаційні відрахування	17	60	57	38
11.	Сума, отриманих штрафів, пені, неустойок за порушення господарських договорів, які визнані боржником	-	30	10	12
12.	Нарахована заробітна плата управлінського персоналу	200	250	420	180
13.	Єдиний соціальний внесок	Згідно з чинним законодавством			
14.	Інші адміністративні витрати	34	69	55	30
15.	Витрати на збут	20	70	60	30
16.	Витрати на дослідження на розробку	14	-	18	25
17.	Дивіденди отримані	50	120	-	40
18.	Дохід, отриманий від реалізації фінансових інвестицій (акцій)	1200	1000	700	400
19.	Дохід від неопераційної курсової різниці	-	50	100	49

20.	Витрати, пов'язані з продажем акцій (сплачені брокерам комісійні)	7	12	8	6
21.	Вартість придбання акцій з урахуванням сплачених комісійних	1200	1500	480	325
22.	Доходи від інвестицій в асоційовані, дочірні та спільні підприємства	30	100	90	22
23.	Активи, безоплатно отримані від інших підприємств	16	-	17	15
24.	Ставка податку на прибуток, %	Згідно з чинним законодавством			

7. ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Завданнями самостійної роботи кожного студента є опрацювання тем, які не ввійшли в обов'язкові теми курсу дисципліни «Фінанси підприємств».

Виконання самостійної роботи необхідно починати з вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників, нормативних актів тощо, що наведені у переліку рекомендованої літератури, а також додаткової літератури і практичних матеріалів, які студент повинен знайти і опрацювати самостійно.

При опрацюванні тем студент повинен поряд з теоретичним висвітленням аспектів теми, дати її аналіз з залученням практичних матеріалів щодо аналітичної діяльності.

Самостійна робота студентів полягає у підготовці презентаційних виступів, що оцінюються за 100-бальною шкалою і визначається як сукупність питомої ваги кожної складової:

80% - підготовка презентацій;

20% - захист презентації.

Обговорюються результати виконання завдань

Тематика презентацій:

1. Дискусійні питання сутності та функціонального призначення фінансів підприємств у ринкових умовах господарювання.
2. Модернізація методів фінансового відтворення основних засобів підприємств: вітчизняний та зарубіжний досвід
3. Оцінка переваг та недоліків різних форм безготівкових розрахунків у господарському обігу підприємств
4. Проблемні аспекти розподілу та раціонального використання чистого прибутку підприємства
5. Порівняльна оцінка переваг та недоліків існуючих методів розрахунку (планування) прибутку від реалізації продукції (робіт, послуг) підприємства
6. Перспективи розвитку сучасних форм банківського кредитування та кредитногарантійного обслуговування підприємств (овердрафт, кредит під облік векселів, акцептний і авальний кредити, факторинг тощо)
7. Необхідність, значення та напрями вдосконалення комплексної оцінки фінансового стану підприємства в умовах трансформації економічної системи
8. Концептуальні підходи щодо реформування діючої системи оподаткування юридичних осіб в Україні
9. Специфіка оподаткування суб'єктів малого підприємництва – юридичних осіб в Україні та можливість впровадження відповідного позитивного зарубіжного досвіду
10. Проблеми повноти і достовірності інформаційного забезпечення оцінки фінансового стану підприємств
11. Особливості організації фінансів підприємств залежно від форми власності, галузі економіки, організації бізнесу, сфери діяльності
12. Франчайзинг та форфейтинг як нетрадиційні види комерційного кредиту для

підприємств

13. Відомі у світовій практиці методи розрахунку оптимальної потреби в матеріальних цінностях на підприємстві
14. Особливості оподаткування суб'єктів господарювання в окремих сферах діяльності
15. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану
16. Вартісноорієнтоване управління підприємством в умовах воєнного стану: особливості та проблеми
17. Формування та використання прибутку суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану
18. Проблеми системи оподаткування підприємства в умовах воєнного стану
19. Фінансові та безпекові чинники конкурентоспроможності аграрних підприємств в умовах воєнного стану
20. Фінансова звітність в умовах воєнного стану
21. Релокація підприємств в умовах воєнного стану: успіхи та виклики
22. Обліково-аналітичне забезпечення управління ризикозахищеністю підприємства в умовах військового стану
23. Інструменти підвищення конкурентоспроможності підприємств в умовах воєнного стану
24. Фінансові аспекти формування стратегії розвитку підприємства в умовах воєнного стану
25. Проблеми підприємств торгівлі в умовах воєнного стану та шляхи їх вирішення
26. Тенденції банкрутства та напрями фінансового оздоровлення підприємств в умовах воєнного стану
27. Аналіз податкової політики підприємства та шляхи її реалізації в умовах воєнного стану
28. Стан експортно-імпортової діяльності підприємств в умовах обмеженості діяльності воєнного стану
29. Переваги впровадження циркулярної економіки для українських підприємств в умовах воєнного стану
30. Наукове обґрунтування та практичні аспекти визначення шкоди та збитків, їх оцінка та облік в умовах воєнного стану

8. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Фінанси підприємств» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування та тестування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи
- оцінювання результатів самостійної роботи;
- оцінювання результатів тренінгу;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань
- залік

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Фінанси підприємств» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3
40%	40%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота

Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять по 11 темах	Підсумкова модульна контрольна робота проводиться по 1-11 темах наприкінці вивчення курсу в аудиторії або в системі дистанційного навчання Moodle. Теоретичні питання (2 питання по макс. 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 балів за тест) – макс. 25 балів Задача – макс. 25 балів	Оцінюється практичне завдання макс. 100 балів	Сукупність питомої ваги кожної складової: 80 % - підготовка презентації 20 % - захист презентації
---	--	---	---

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Проекційний екран	1-11
2	Мультимедійний проектор	1-11
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google	1-11
4.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-11
5.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-11
4.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-11
5.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-11

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
3. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

4. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 р. (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 (із змінами та доповненнями).
6. Аніловська Г. Я., Висоцька І. Б., Горалько О. В. Фінанси підприємств: навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с.
7. Бердинець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
8. Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. С. 402
9. Бровко Л. І., Бровко Є. І., Крижановський О. О. Формування фінансових ресурсів підприємств в умовах нестабільності. *Економіка та держава*. 2019. № 9. С. 57-63.
10. Гончар Г.П., Вербіцька І.І. Ризик-менеджмент як інструмент антикризового управління діяльністю підприємств. *Ефективна економіка*. 2023. № 7. URL: <https://www.nayka.com.ua>
11. Вербіцька І.І., Бучинська Т.В. Проектний менеджмент – інструмент реалізації бізнес-пріоритетів міжнародних компаній. *Інноваційна економіка*. 2023. №2 (94). С.135-140 <http://surl.li/gehajc>
12. Вербіцька І.І., Голомша Н.Є., Кругляно А.В. Експортно-орієнтовані стратегії підприємств у глобальному ринковому середовищі. *Ефективна економіка*. 2024. №5. <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3796/3831>
13. Вербіцька І.І., Довбуш А.В. Фінансове забезпечення розвитку корпорацій. *Інноваційна економіка*. 2024. № 2 (94). С.159-165
14. Вербіцька І.І. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Фінанси підприємств» для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання . Чортків, 2024. 47 с.
15. Вербіцька І.І. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи студентів з дисципліни «Фінанси підприємств» для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання. Чортків, 2024. С.24
16. Вербіцька І.І. Методичні рекомендації для виконання практичних занять та індивідуальної роботи з дисципліни «Фінанси підприємств» для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання . Чортків, 2024. С.24
17. Геєнко М. М. Методичні підходи до аналізу формування та ефективного використання активів у рамках невизначеності та ризику. *Вісник Сумського національного аграрного університету : науковий журнал*. Сер. «Економіка і менеджмент. Суми : СНАУ, 2023. № 2 (94). С. 19-24.
18. [Грубляк О.М., Карвацький М.В., Лисенко Ж.П., Юрій Е.О. Фінансовий моніторинг: навч. посіб. Чернівці: Рута, 2019. С. 240](#)
19. Ковальчук Н.О., Федішин М.П., Жаворонок А.В., Абрамова А.С. Управління фінансовою санацією підприємства: навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. 2019. С. 231
20. Каришин Н. Бюджетування в системі управління підприємствами харчової промисловості. *Галицький економічний вісник*. 2022. №1(34). с.108-114.
21. Марусяк Н.Л. Фінанси підприємств : навч. посіб.: 2-ге вид., перероб. і доп. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. С. 176
22. Ватченко О.Б., Вороніна О.Ю. Бюджетування як інструмент фінансового планування. *Економічний простір*. 2022. № 60. С. 133- 143.
23. Белоусова І.А. Вдосконалення планування як функції управління суб'єктів господарської діяльності. *Вісник ЖДТУ*. 2022. №1 (59). С. 71- 74.
24. Ковальчук Н. О., Михайлюк А. В. Фінансове планування в компанії. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. № 1. С. 23-27.

25. Косарева І. П., Лопушанський Д. М. Методичні підходи до визначення інтегрального показника оцінки фінансового стану підприємства. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2019. № 2. С. 90-96.
26. Косарева І. П., Папірний О. В. Формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 5 (16). С. 281-285.
27. Курило О. Б., Бондаренко Л. П., Вівчар О. І., Чубка О. М. Фінанси підприємств: підручник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. С. 340
28. Приймак С. В., Волкова О. А. Діагностика фінансової стійкості підприємств в умовах посилення глобальної конкуренції. *Економіка та суспільство*. 2021. № 30. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/662>
29. Ромашко О. М., Неміш Ю. В. Практичні аспекти оцінювання фінансових ресурсів підприємства. *Проблеми економіки*. 2020. № 2. С. 288-294.
30. Радіонова Н. Й., Тарасенко І.О., Грищенко С.І. Переваги та перспективи застосування підприємствами України вартісно-орієнтованого підходу. Scientific research in the modern world : proceedings of X International Scientific and Practical Conference, Toronto, Canada, 26-28 July 2023. Perfect Publishing, Toronto, Canada, 2023. P. 182-190.
31. Савченко В.Ф. Планування і прогнозування: еволюційні зміни та ситуація в Україні. *Чернігівський науковий часопис. Серія: Економіка і управління*. 2021. № 2 (2). С. 12-20.
32. Савченко К. В. Цільове планування як інструмент реалізації стабілізаційної політики держави. *Наука й економіка*. 2021. № 3 (23). С. 30-33.
33. Костецький В.В. Фінансовий контролінг у системі управління фінансами підприємства. *Наукові записки національного університету «Острозька академія»*. 2022. Вип. 19. С. 143-146.
34. Чемчикаленко Р. А., Майборода О. В., Линьова А. С. Особливості оцінки та аналізу фінансової стійкості підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 32. С. 372-385.
35. В. В. Сокурєнко В.В., Швець Д.В, Бортник С.М., Ткаченко С.О. Фінанси підприємств : підручник. 2-ге вид., допов. та перероб. Харків : ХНУВС, 2022. С. 292
36. Курило О.Б., Бондаренко Л.П., Вівчар О.Й. Чубка О.М. Фінанси підприємств: підручник К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. С. 340
37. Хома Д. Аспекти стратегування політики фінансової санації підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2023. № 1. С. 226-233.
38. Ashar J. What are the main activities in corporate finance? *Financial director*. 2019. November 8. URL: <https://www.financialdirector.co.uk/2019/11/08/what-are-the-main-activities-incorporate-finance/>.
39. Dorothy S. Lund, Natasha Sarin. The Cost of Doing Business: Corporate Crime and Punishment Post-Crisis. Faculty Scholarship at Penn Law. 2020. #2147. URL: https://scholarship.law.upenn.edu/faculty_scholarship/2147.
40. Jun Chen, Tao-Hsien Dolly King, Min-Ming Wen. Non-executive ownership and private loan pricing. *Journal of Corporate Finance*. 2020. Vol. 64. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0929119920300821>